

SIYASAL İLETİŞİM

POLİTİK OLANI DÜŞÜNMEK VE ARAŞTIRMAK

Editörler: Çiğdem Yasemin Ünlü & İlker Özdemir

Yazarlar

Burak Özçetin, Çağdaş Ceyhan, Çiğdem Yasemin Ünlü, Gökhan Gürbüz,
Günseli Bayraktutan, Halise Karaaslan Şanlı, İlker Özdemir, Nalan Ova,
Onur Dursun, Süleyman Şahan

Bu kitabın yayın hakkı SİYASAL KİTABEVİ'ne aittir. Yayınevinin ve yayıncısının yazılı izni alınmaksızın kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopyalanamaz, çoğaltılamaz ve yayınlanamaz

SİYASAL İLETİŞİM

POLİTİK OLANI DÜŞÜNMEK VE ARAŞTIRMAK

Editörler: Çiğdem Yasemin Ünlü & İlker Özdemir

Kapak ve Sayfa Düzeni: Gamze Uçak

©Siyasal Kitabevi Tüm Hakları Saklıdır.

2021 Eylül, Ankara

ISBN No: 978-625-7424-09-7

Siyasal Kitabevi-Ünal Sevindik

Yayıncı Sertifika No: 14016

Şehit Adem Yavuz Sok. Hitit Apt. 14/1

Kızılay-Ankara

Tel: 0(312) 419 97 81 pbx

Faks: 0(312) 419 16 11

Baskı:

Tarcan Matbaacılık Yayın. San.

Sertifika No: 47663

İvedik köy mah. İvedik cad. No: 417/ A

Yenimahalle/ANKARA

Tel: (0312) 384 34 35

Dağıtım:

Siyasal Kitabevi

Şehit Adem Yavuz Sok. Hitit Apt. 14/1

Kızılay/Ankara

Tel: 0(312) 419 97 81 pbx

Faks: 0(312) 419 16 11

e-posta: info@siyasalkitap.com

http://www.siyasalkitap.com

SIYASAL İLETİŞİM
POLİTİK OLANI DÜŞÜNMEK VE ARAŞTIRMAK

Editörler: Çiğdem Yasemin Ünlü & İlker Özdemir

Önsöz

Siyasal iletişimle ilgili olguları, profesyonelliğe indirgmeden tartışmak ve bu tartışmanın herkese açık ve herkesi kapsayıcı bir tarzda müzakere edilmesi bağlamında demokratik bir siyaset ve siyasal iletişim anlayışı, içinde bulunduğumuz dönemde çok acil bir ihtiyaç olarak görünmektedir. Sivil toplumun işleminin engellendiği ve yönetsel kurumları denetleme gücünün zayıfladığı, düşünce, ifade, örgütlenme ve barışçıl-sivil eylem yapma özgürlüklerinin daraltıldığı bir ülkede, politika alanında profesyonelleşen dar bir çevrenin siyasal söylemleri ve eylemlerinin siyaset ve siyasal iletişim olarak kabul edilmesi mümkün değildir. Bu sözde-siyasal iletişim anlayışına karşı bu çalışma, eşitlik ve özgürlük ilkeleri ekseninde siyasal iletişimin değişik yönlerini tartışmaya açmak suretiyle, siyasetin ve siyasal iletişimin günümüzde yaşamış olduğu kimlik krizine de ışık tutmayı ve siyasal iletişimin stratejik düşünülme biçimlerine karşı politik düşünmeye katkı sunmayı amaçlamaktadır. Bu çalışma, siyasal iletişimi bu alanda bilgi üretenlerin ve siyasal iletişim profesyonellerinin meslek alanı ve bu “aktörlerin” etkileşim alanı olarak gören siyasal iletişim anlayışlarına karşı, siyasal iletişimin kapsamını daraltan değil, siyasal iletişimi tüm yurttaşların katıldığı her türlü siyasal ikna, müzakere ve benzeri iletişimsel etkinlikleri kapsayacak şekilde ele alarak dar(altılmış) siyasal iletişim anlayışını genişletmeye çalışan bir anlayışın, siyasal iletişimi profesyonelliğe ve ticariliğe indirgmeden tartışmayı esas alan demokratik bir siyaset ve siyasal iletişim anlayışının izlerini taşımaktadır.

Tüm bu gerekçelerle, bu kitabı yazma niyetimiz aslında dört yıl öncesine dayanıyor. Çukurova Üniversitesi İletişim Fakültesinde birlikte çalışmaya başladığımız ilk günlerden itibaren siyasal iletişim alanı içindeki kısır tartışmalar ve içimize dert olan yanlış vurgular üzerine sürekli konuştuk, tartıştık ve alanın içinde asıl öne çıkması gerekenleri vurguladık. Yapılan tartışmalarda bilinçli ya da bilinçsizce iskalanan, ayrıcalıklı olanların söylemlerini yeniden yeniden üreten, meşrulaştıran her şeyi hedef alarak bir siyasal iletişim kitabı yazmak, verdiğimiz derslerde öğrencilerimize de böyle okumalar yaptırmak için “yazmalıyız” dedik. Başlangıçta yazma fikrimiz yalnızca kendimizle sınırlıydı, yoğun iş yüklerimiz nedeniyle bir türlü başlayamadık. Sonra da başka işlerimizden sıra gelmesini beklemek yerine, alana ilişkin bizimle aynı dertleri paylaştığını bildiğimiz meslektaşlarımızla birlikte kolektif olarak yazmanın

aslında daha doğru olacağına karar vererek yola çıktık. Davette bulunduğumuz bu kitabın kıymetli yazarları da düşüncelerimizi destekleyerek, besleyerek heyecanımıza ortak oldular ve bu kitap ortaklaşa dertlerimizin, heyecanlarımızın, yazma tutkumuzun bir ürünü olarak ortaya çıktı. Üretim süreci boyunca iletişim halinde olduğumuz, birbirimizle bağlar kurduğumuz yazarlarımıza sonsuz teşekkür borçluyuz. Ayrıca yazılarımızı okuyan ve kitabın kadın yazarlarına Sonsöz'ü yazma önerisiyle "tarafımızın" ilan edilmesini sağlayan, kendi ifadeleriyle "düzen kurucu ve düzeni koruyucu" ve "çok teknik müdahaleye açık bir alanı genişletmeye yönelik" olarak ürettiği eserleriyle bizlere de bu yolu açan Prof. Dr. Eser Köker'e yürekten teşekkür ederiz.

Çiğdem Yasemin Ünlü & İlker Özdemir
Adana
Haziran 2021

İçindekiler

Önsöz..... 5

**Giriş: Medyatikleşme ve Gösteri Çağında Siyasal İletişim:
Yeni Mecralar, Yeni Aktörler, Yeni Kurallar 9**
Burak Özçetin

BÖLÜM I

Siyasal İletişimin İmkânları ve Sınırları

Aktörler ve Seyirciler: Temsili Siyaset ya da Siyasetin Temsili 33
İlker Özdemir

Siyasal İletişim Araştırmalarının Genel Panoraması..... 59
Halise Karaaslan Şanlı

**Siyasal İletişim Çalışmalarının Yöntembilimsel İncelemesi-
Türkiye’deki Lisansüstü Tezler Üzerinden Bir Analiz 75**
Günseli Bayraktutan & Gökhan Gürbüz

BÖLÜM II

Yeni Bilgi Üretimi ve Yeni Kamusalı Yeniden Düşünmek

Neoliberal Dönemde Siyasal Bilgi Üretimi 99
Süleyman Şahan

“Neo” Kamusalılığın “Liberal” Açmazları..... 125
Onur Dursun

BÖLÜM III

Hakikatin Kayboluşu: Popülizmden Faşizme Uzun Olmayan Yol

Politik İletişim ve Egemenlik: Vekaletten Vesayete 165
İlker Özdemir

Popülizm Zamanın Ruhu mu? Faşizmin Ayak Sesleri mi? 195
Çağdaş Ceyhan

Hakikat Sonrası Siyaset Tartışmalarına İlişkin Bazı Çıkarımlar	207
<i>Çiğdem Yasemin Ünlü</i>	
Sonsöz: Feminist Bir Politik İletişim Kavrayışı İçin Çağrı	223
<i>Çiğdem Yasemin Ünlü & Günseli Bayraktutan & Halise Karaaslan Şanlı & Nalan Ova</i>	
Yazarlar Hakkında	229

Siyasal İletişimi Dönemselleştirmek

2000'e bir kala siyasal iletişim çalışmalarının iki önemli ismi Blumler ve Kavanagh (1999, s. 209) siyasal iletişimin günümüzde geçirdiği temel dönüşümü özetlerken siyasal iletişim mecra ve yollarının sadece daha çeşitli, parçalı ve karmaşık bir hale gelmediğini, aynı zamanda, daha derin bir düzeyde, mesaj kaynakları ile alıcılar arasındaki iktidar ilişkilerinin yeniden düzenlendiğini; siyasal gazetecilik kültürünün dönüştüğünü ve "demokrasi" ve "vatandaşlı-ğın" alışılmış anlamlarının sorgulandığını ve üzerlerine yeniden düşünül-ğünü belirtiyorlardı. Yirminci yüzyılın son çeyreği ve yirmi birinci yüzyıla birlikte hem siyasetin kendisi hem de siyasal iletişim köklü dönüşümler yaşa-dı. Olumlu ve çoğunlukla da olumsuz yanları ile birlikte hem pratik hem de bilimsel ilginin nesnesi olarak siyasal iletişim tepeden tırnağa dönüştü ve ye-nilendi. Blumler ve Kavanagh bu dönemi "siyasal iletişimin üçüncü çağı" ola-arak adlandırdılar ve dönemin belirleyici özelliklerinin *modernleşme*, *bireyselleş-me*, *sekülerleşme*, *ekonomikleşme*, *estetikleşme*, artan *rasyonelleşme* ve *medyatikleşme* olduğunu iddia ettiler.

Blumler ve Kavanagh'ın vurguladığı noktalar siyasal iletişimin bugününe dair açıklayıcı bir başlangıç noktası olarak alınabilir. Elbette güncel gelişme-ler/dönüşümler ve temas ettiği farklı alanlardan gelen perspektifleri de tartış-maya dâhil ederek. Yazarlara göre artan toplumsal farklılaşma ve uzmanlaş-ma; toplumsal organizasyonda, çıkarlarda ve kimliklerde yaşanan parçalan-ma; farklı yaşam tarzlarının ve ahlaki duruşların çoğalması ve kimlik politika-larındaki canlanma *modernleşmenin* temel belirleyenleridir. Kaypaklık, dina-miklik, belirsizlik ve akışkanlık, kimlerine göre post-modern (Bauman, 2000) kimilerine göreyse geç modern (Giddens, 2012) toplumlarda siyasal sosyali-zasyon ve siyasal iletişim süreçlerini köklü bir şekilde dönüştürmüştür. *Birey-selleşme* ise kişilerin artan oranda kişisel arzularının ve tüketimciliğin peşine düştüğü ve siyasi partiler, çekirdek aile, anaakım din, işyeri, mahalle ya da toplumsal sınıf gibi kurum ve uzamların geleneklerine ve taleplerine daha az kulak verdikleri bir süreci imler. Bireyselleşmiş yeni dünyada vatandaşın ye-rini tüketici, siyasetin yerini ise siyasal reklam ve pazarlama alır (Lees-Marshment, 2011). *Sekülerleşme* ise kutsala, resmi politikaya, büyük anlatıla-ra, partilere duyulan inanç ve bağlılıkta yaşanan erozyona işaret eder. Bu du-rum aynı zamanda sosyal ve insani bir faaliyet olarak siyasetin yitimi (Bauman, 2000; Mouffe, 2005) ve kamusal fikrinin yaşadığı gerileme ile de iç içe geçmiş durumdadır (Sennett, 1996). *Ekonomikleşme*, ekonomik etmenlerin ve ekonomiye dair değerlerin hem siyasal süreçlere hem de kültür, sanat, eği-tim, gazetecilik, yayıncılık ve spor gibi toplumsal hayatın diğer veçhelerine egemen hale gelmesini anlatır. Neoliberal yönetimselliğin toplumsal yaşamın her veçhesini ekonomik terimlerle tanımlaması ve ekonomik terimlere indir-